

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत कार्यरत
असणाऱ्या वि.जा.भ.ज. च्या माध्यमिक
आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ देऊन त्यांना
कनिष्ठ महाविद्यालय (कला,वाणिज्य व
विज्ञान शाखा) सुरु करण्यास परवानगी
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक:विभशा २००६/प्र.क्र.५९/मावक-६
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : २६ जून, २००७

- वाचा:- १) शासन निर्णय, शिक्षण विभाग क्रमांक १६५३-मुंबई,
दि.२२.१२.१९५३ व क्रमांक-बीसीपी-१०७४/६३७५५,
दि.१६.६.१९७५.
- २) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय ,सांस्कृतिक कार्य व
विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक:विभशा-२००२/प्र.क्र.३९/
मावक-६, दि.१६.१०.२००३
- ३) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय ,सांस्कृतिक कार्य व
विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक:विभशा-२००२/प्र.क्र.३९/
मावक-६, दि.७.११.२००३
- ४) संचालक, वि.जा.भ.ज. यांचे पत्र क्रमांक : विजाभज/आशा/
वसतीगृह/संचालक संघ/विविध मागण्या/०६/४१८, दि.१४.२.२००६
- ५) संचालक, वि.जा.भ.ज. यांचे पत्र क्रमांक : विजाभज/आशा/
वसतीगृह/संचालक संघ/विविध मागण्या/०६/२५४१, दि.२३.८.२००६
- ६) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण विभाग क्रमांक. एचएससी १७००/
(२८००)/उमाशि-१, दि.२३.१०.२००३

प्रस्तावना :- महाराष्ट्रातील विमुक्त जाती, भटक्या जमाती या संवर्गातील बरेच लोक आपला उदरनिर्वाह करण्यासाठी एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी भटकत असतात. त्यामुळे त्यांच्या मुलांना शिक्षणापासून वंचित राहावे लागते. त्यामुळे या संवर्गातील मुला-मुलींसाठी मोफत निवास, भोजन, शालेय साहित्य व अंतरुण-पांघरुण इत्यादी सोयी उपलब्ध करून दिल्यास आणि व्यक्तिगत लक्ष दिल्यास त्यांच्या शिक्षणावर चांगला परिणाम होईल या दृष्टीकोनातून या मुलांसाठी खास स्वतंत्र आश्रमशाळा अनुदान देऊन स्वयंसेवी संस्थांमार्फत सुरु करण्याची योजना सन १९५३-५४ पासून अस्तित्वात आली. विमुक्त जाती भटक्या जमाती कल्याण समितीने केलेल्या शिफारशी, विमुक्त जाती भटक्या जमाती यामध्ये

.....२/-

वेळोवेळी समाविष्ट करण्यात आलेल्या जातीची संख्या लक्षात घेता, शासनाने निवासी आश्रमशाळा उघडण्यासाठी तयार केलेल्या बृहत आराखड्यानुसार सध्या राज्यात ५२५ प्राथमिक व २९५ माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु आहेत. या आश्रमशाळांतून विद्यार्थ्यांना शासनाकडून मोफत निवास, भोजन, शालेय साहित्य गणवेश (वर्षातून दोनदा) व अंधरुण-पांघरुण इत्यादी सोयी सुविधा पुरविल्या जातात. इयत्ता १० वी पर्यंत या मुलांना शिक्षण दिले जाते. परंतु त्यांच्या महाविद्यालयीन शिक्षणाची सोय नसल्यामुळे विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या कार्यरत असलेल्या माध्यमिक आश्रमशाळांना इयत्ता ११ वी व १२ वी चे वर्ग जोडण्यास परवानगी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :- विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या मुला-मुलींसाठी कार्यरत असणाऱ्या माध्यमिक आश्रमशाळांतून ५० माध्यमिक आश्रमशाळांची निवड करून कनिष्ठ महाविद्यालय म्हणून (कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखा) अनुदानित तत्वावर श्रेणीवाढ करण्यास शासन मान्यता देत आहे. यासाठी संबंधित माध्यमिक आश्रमशाळांना कनिष्ठ महाविद्यालय म्हणून इयत्ता ११ वी व १२ वी चे वर्ग सुरु करण्यास परवानगी देण्यासाठी वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊन संबंधित सेवाभावी संस्थांकडून अर्ज मागवून, प्राप्त झालेल्या अर्जांची संदर्भ क्रमांक ३ येथील दि.७.११.२००३ च्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या जिल्हास्तरीय व राज्यस्तरीय समितीकडून छाननी करण्यात येईल. पात्र प्रस्तावांची यादी संचालक, वि.जा.भ.ज. यांनी शासनास सादर करावी. ५० माध्यमिक आश्रमशाळांची निवड करण्यासाठी पात्रतेचे निकष खालीलप्रमाणे राहातील :-

- अ) ज्या संस्थेकडे इमारत , पाण्याची सुविधा इ.पायाभूत सोयी उपलब्ध आहेत.
- ब) आजूबाजूच्या परिसरात वि.जा.भ.ज.ची लोकवस्ती आहे.
- क) आजूबाजूच्या परिसरात कनिष्ठ महाविद्यालये कमी आहेत.
- ड) ज्या आश्रमशाळांचा मागील ५ वर्षांचा माध्यमिक शालांत परिक्षेचा निकाल उत्कृष्ट आहे. (६०% पेक्षा जास्त)
- इ) संस्थेच्या कोणत्याही तक्रारी / न्यायालयीन वाद नाहीत.

२. वरील पात्रतेच्या निकषानुसार ५० आश्रमशाळांची निवड करण्यासाठी मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात येत आहे .

३. सन २००७-०८ या शैक्षणिक वर्षापासून पात्रतेचे वरील निकष पूर्ण करणाऱ्या ५० आश्रमशाळांना इयत्ता ११ वी व सन २००८-०९ पासून नैसर्गिक वाढीने इ.१२ वी चे (कला , वाणिज्य व विज्ञान शाखा) वर्ग सुरु करण्यास अनुदानित तत्वावर परवानगी देण्यात येईल. वर्ग ११ वी साठी सर्व शाखा मिळून एकूण ४० निवासी व वर्ग १२ वी साठी सर्व शाखा मिळून एकूण ४० निवासी विद्यार्थ्यांना प्रवेश अनुज्ञेय राहील. परवानगी देण्यात आलेल्या संस्थांना सन २००७-०८ या वर्षासाठी प्रती संस्था

रुपये ५०,०००/- याप्रमाणे लाक्षणिक अनुदान देय होईल. तर सन २००८-०९ पासून नियमित अनुदान देय होईल.

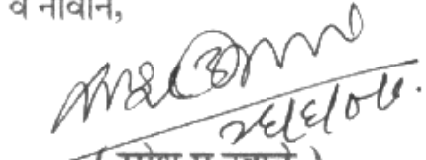
४. कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु करण्यासाठी संबंधित संस्था चालकांनी अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे, हमीपत्रे, सोयी सुविधांचा तपशील, इ.बाबतची सविस्तर माहिती सोबतच्या परिशिष्ट-१ ते १० मध्ये दिली आहे.

५. यासाठी होणारा खर्च २२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण (०३) मागासवर्गीयांचे कल्याण-२७७ शिक्षण (०१) निराधिसूचित जमाती व भटक्या जमाती यांचे कल्याण (१) आश्रमशाळा (०१)(०१) स्वयंसेवी संस्थांना आश्रमशाळा व मुलगोद्योत्तर आश्रमशाळा चालविण्यासाठी सहाय्यक अनुदाने (२२२५ ०७५ ३) योजनेतर्त योजना- ३१ सहाय्यक अनुदाने- मागणी क्रमांक-एन-२ या लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.२७४/०७/व्यय-१४, दि.१५.६.२००७ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध केला असून, त्याचा संगणकीय सांकेतांक क्रमांक २००७०६२६१७२७४५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(रमेश म.उबाळे)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रती,

संचालक, वि.जा.भ.ज., महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी,
सर्व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी,
सर्व शिक्षणाधिकारी, जिल्हा परिषद,
सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक / माध्यमिक) जिल्हा परिषद,
शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
मा.मुख्य सचिव यांचे उप सचिव,
मा.राज्यमंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव,
प्रधान सचिव, (सा.न्या.), सामाजिक न्याय, मंत्रालय, मुंबई
सह सचिव, (वि.जा.भ.ज.), सामाजिक न्याय, मंत्रालय, मुंबई
निवड नस्ती-मावक-६

परिशिष्ट - १

कनिष्ठ महाविद्यालय मंजूरीबाबत पात्रतेच्या अटी

१. ज्या संस्थेची विमुक्त जाती / भटक्या जमातीची माध्यमिक आश्रमशाळा आहे अशा संस्थांनीच अर्ज करावेत.
२. मागील पाच वर्षांचा माध्यमिक शालांत परीक्षेचा निकाल उत्कृष्ट आहे (किमान ६० %) अशा संस्थांनीच अर्ज करावेत.
३. अर्ज करणाऱ्या इच्छुक संस्थेचे मागील तीन वर्षांतील लेखा परिक्षण झालेले असावे व अर्ज करताना लेखा परिक्षण अहवालाच्या प्रती अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे.
४. अर्ज करताना इच्छुक संस्थेने कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी रु.५०००/- चलनाद्वारे भरणे आवश्यक आहे.
५. इच्छुक संस्थेकडे संस्थेच्या नावाने बँक खात्यामध्ये रु. ३.०० लक्ष जमा असणे आवश्यक आहे. अर्जासोबत बँकेच्या शाखाधिका-याचे बँकच्या शाखाधिकाऱ्यांचे बॅलन्स प्रमाणपत्र आवश्यक राहिल.
६. संस्थेच्या लिखित आणि धर्मदाय आयुक्तांनी मान्य केलेल्या घटनेमध्ये संस्थेचे कार्यक्षेत्र जेवढ्या मर्यादित असेल तेवढ्या कार्यक्षेत्रापुरतेच नवीन कनिष्ठ महाविद्यालय मान्यतेबाबत विचार होईल.
७. संस्थेतील कोणत्याही सदस्यास भारतीय दंड संहितेतील तरतुदीनुसार कोणत्याही गुन्ह्याबाबत शिक्षा झालेली नसावी. संस्थेस संबंधित जिल्ह्याच्या पोलीस अधिकांचे सध्याच्या कालावधीचे प्रमाणपत्र अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे.
८. संस्थेकडे कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी किमान २ एकर जागा असणे आवश्यक आहे.
९. विहित अटी व शर्ती पूर्ण करणा-या संस्थेचीच जिल्हा व राज्य स्तरीय समितींनी शिफारस करावी. एकाच संस्थेच्या एकापेक्षा अधिक पूर्ण विकसित माध्यमिक आश्रमशाळा कार्यान्वित असल्यास अशा संस्थेस कनिष्ठ महाविद्यालय मंजूर करावयाचे झाल्यास एकच कनिष्ठ महाविद्यालय मंजूर करण्यात येईल.
१०. संस्थेच्या कोणत्याही अधिकृत उपक्रमांमध्ये अनियमितता किंवा गैरव्यवहार बाबत गुन्हा दाखल झालेला नसावा किंवा दंडात्मक कार्यवाही झालेली नसावी.
११. संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, पुणे यांनी शासनाकडे पाठविलेल्या यादीतून ५० माध्यमिक आश्रमशाळांची निवड मंत्रीस्तरावरील समिती करेल. निवड केलेल्या ५० आश्रमशाळांना सन २००७-०८ या शैक्षणिक वर्षापासून इ. ११ वी चे वर्ग सुरु करण्यास परवानगी देण्यात येईल व नैसर्गिक वाढीने सन २००८-०९ या वर्षापासून इ. १२ वी चा वर्ग सुरु करण्यात यावा.
१२. शासनाने गठीत केलेल्या जिल्हास्तरीय व राज्यस्तरीय छाननी समितीने छाननी केल्यानंतर शासन पातळीवर अंतिम मंजूरीबाबत निर्णय घेण्यात येईल.

परिशिष्ट - २

इतर आवश्यक अटी व शर्ती

१. माध्यमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ देऊन कनिष्ठ महाविद्यालय चालविताना शासनाने विहीत केलेले निकष, अटी व शर्ती यांचे पालन काटेकोरपणे करणे बंधनकारक राहिल.
२. केंद्र व राज्य शासनाच्या महिला विषयक धोरणानुसार कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये निवासी /अनिवासी मुलींचे प्रमाणे ३० टक्के राहिल.
३. केंद्र शासनाच्या अपंग व्यक्ती (समान संधी, हक्काचे संरक्षण आणि समान सहभाग) अधिनियम १९९५ नुसार कमीत कमी ३ % अपंग विद्यार्थ्यांना प्रवेश द्यावा.
४. विहीत नमुन्यात केलेले अर्ज शैक्षणिक वर्षापुरतेच विचारात घेतले जातील.
५. शासनाकडून विहीत करण्यात येत असलेल्या सूत्रानुसार कनिष्ठ महाविद्यालयांना अनुदान अनुज्ञेय राहिल. यानंतर वेळोवेळी जो अनुदानात बदल होईल तो सर्व बंधनकारक राहिल. कनिष्ठ महाविद्यालयाकरिता मान्यता मंत्री स्तरावरील समितीच्या मान्यतेनंतर दिली जाईल. संस्थेस लेखा परिक्षणाच्या व वार्षिक तपासणी व मूल्यमापन अहवालाच्या आधारे, निधीच्या उपलब्धतेनुसार संस्थेच्या मंजूर झालेल्या कनिष्ठ महाविद्यालयास अनुदान देण्यात येईल.
६. मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांचे निर्देशानुसार सामाजिक न्याय विभागांतर्गत सर्व संस्थांची (विजाभज, अपंग कल्याण, मागासवर्ग कल्याण इ.) तपासणी त्रयस्थ संस्थेकडून करण्यात आलेली आहे. या त्रयस्थ संस्थेमार्फत कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी परवानगी द्यावयाच्या नवीन आश्रमशाळांची सुध्दा तपासणी करण्यात येईल व त्यांच्या मध्ये अनियमितता व त्रुटी आढळल्यास प्रकरणाच्या स्वरूपानुसार फौजदारी गुन्हे दाखल करणे, संस्था बंद करणे, अनुदानात कपात करणे व दंड करणे इ. कारवाई करण्यात येईल.
७. पात्रतेच्या व इतर आवश्यक अटी व शर्ती पूर्ण करतील आणि याबाबत हमी देतील त्यांच्याच अर्जांचा विचार होईल.
८. पिण्याचे पाणी , आरोग्य याबाबत राज्य शासनाने वयोगटानुसार पिण्याचे व वापरण्याचे पाणी पुरवण्याबाबत जे निकष ठरवून दिलेले आहेत त्याचेच पालन करावे लागेल.
९. माध्यमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ देऊन कनिष्ठ विद्यालय मंजूरीनंतर नवीन शैक्षणिक वर्ष २००७-०८ पासून सुरु होईल. मान्यतेनंतर सदरच्या कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी सोयी सुविधांची तपासणी करण्यात येईल. ज्या संस्थांनी सोयी सुविधा उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत. त्यांनाच ११ वी चे वर्ग सुरु करण्यास परवानगी देण्यात येईल. मान्यता दिल्यानंतर ६ महिन्यांच्या आत सोयी सुविधा उपलब्ध न झाल्यास कनिष्ठ महाविद्यालयाची मान्यता रद्द करण्यात येईल.
१०. प्रतिज्ञापत्रामध्ये अर्जातील एकूण पाने म्हणजेच पान क्रमांक ते आणि जोडपत्रे ते याच स्पष्ट उल्लेख असावा.
११. नवीन कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु करण्याच्या अर्जावर शासनाचा निर्णय अंतिम राहिल. योग्य त्या कारणासाठी अटी व शर्ती शिथील करण्याचे अधिकार शासनाला राहतील.

१२. इयत्ता ११ वी ४० निवासी विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात यावा व नैसर्गिक वाढीने पुढील वर्षी इयत्ता १२ वी च्या वर्गात ४० विद्यार्थ्यांना प्रवेश अनुज्ञेय राहील.
१३. कोणत्याही संस्थेने एका पेक्षा जास्त तुकड्या स्वतः सुरु करू नये, अशा जादाच्या तुकड्या सुरु केल्यास संस्थेची मान्यता काढण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
१४. शासन निर्णय क्रमांक : व्हिएएस १०९५/प्र.क्र. २८/मावक-६, दिनांक १५ फेब्रुवारी, १९९७ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे प्रत्येक वर्गात ५ अनुसूचित जाती /जमातीच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश देता येईल.
१५. मंजूर कनिष्ठ महाविद्यालयात शासनाच्या मंजूरीने कोणतेही दोन शाखा (विज्ञान / वाणिज्य /कला) सुरु करण्यास परवानगी देण्यात येईल. परंतु, दोन्हीही शाखा मिळून ११ वी च्या व १२ वी च्या वर्गात प्रत्येक ४० निवासी विद्यार्थी संख्या अनुज्ञेय राहील (प्रत्येक शाखेमध्ये निवासी विद्यार्थी संख्या २० व अनिवासी विद्यार्थी संख्या ३० असे एकूण ५० विद्यार्थी रहातील.
१६. संस्थेला तिसरी शाखा सुरु करावयाची झाल्यास त्या संस्थेच्या १२ वी च्या निकाल व संस्थेची प्रगती याचा विचार करून शासन त्यानुसार परवानगी देईल असे करतांना सर्व शाखा मिळून ११ वी व १२ व मध्ये प्रत्येकी ४० निवासी विद्यार्थी संख्या फक्त अनुज्ञेय राहील आणि अनिवासी विद्यार्थी मिळून प्रत्येक शाखेमध्ये ५० विद्यार्थीपेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांना प्रवेश देता येणार नाही. प्रत्येक शाखेत किमान १३ विद्यार्थी निवासी असणे आवश्यक राहील व इतर विद्यार्थी अनिवासी असावेत.
१७. सदर जाहिरातीनुसार मागविण्यात आलेले प्रस्ताव कोणत्याही सबबी विना रद्द करण्याचे अधिकार शासनाकडे राहतील.
१८. शासनाकडे विहित केलेल्या कालमर्यादेत प्राप्त झालेले प्रस्ताव स्विकारण्यात येतील. अपूर्ण व विहित मुदतीनंतर कोणतेही अर्ज स्विकारले जाणार नाही.
१९. अनिवासी विद्यार्थ्यांमध्ये विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागासप्रवर्गाचे जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात यावा.
२०. संस्थेने कोणत्या दोन शाखा सुरु करवयाच्या आहेत त्याबाबत रु. २० च्या स्टॅम्प पेपरवर प्रतिज्ञापत्र देण्यात यावे.

परिशिष्ट - " ३ "

कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये पुरवावयाच्या सोयी व सुविधा पिण्याचे व वापरावयाचे पाणी आणि आरोग्य

१. विद्यार्थ्यांसाठी शुद्ध पिण्याचे पाणी उपलब्ध ठेवावे लागेल. त्यासाठी बोअरवेल अथवा नळ योजनेचा वापर करावा. तसेच पिण्याचे पाणी साठविणेसाठी टाकी आवश्यक आहे.
२. पिण्याचे पाणी साठविणेसाठी ठेवलेल्या टाक्यांची स्वच्छता नियमितपणे करणे बंधनकारक असून नोंदवहीत तारीखनिहाय त्याची नोंद घेणे आवश्यक राहिल.
३. स्वच्छता व आरोग्य याबाबत संस्थेने काळजी घेणे आवश्यक आहे. अन्न व पिण्याचे पाणी याबाबत स्वच्छता न पाळल्यास व पिण्याचे पाण्यातून किंवा अन्नामधून आरोग्याचे दृष्टिने विषबाधा इत्यादि सारखे अपघात झाल्याचे आढळून आल्यास संस्था चालक आणि संबंधित कर्मचारी यांचे विरुद्ध फौजदारी गुन्हे नोंदविले जातील.
४. कनिष्ठ महाविद्यालयाचा शालेय व निवासी परिसर स्वच्छ ठेवावा लागेल.
५. विद्यार्थ्यांच्या आरोग्याच्या दृष्टिने वर्षातून दोनदा प्रत्येक विद्यार्थ्यांची आरोग्य तपासणी होणे आवश्यक आहे.
६. संस्थेने प्राथमिक उपचार पेटी ठेवणे बंधनकारक असून साथीचे आजार पसरल्यास, त्वरित नजिकच्या वैद्यकीय केंद्रास/जिल्हा कार्यालयास कळवून उपचार सुरु करणे बंधनकारक राहिल.
७. पाणी पुरविण्याबाबत शासनाचे जे निकष असतील त्याप्रमाणे पाणी पुरविण्यात यावे.

वीज पुरवठा

१. कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना रात्री अभ्यास करण्यासाठी पुरेसा वीज पुरवठा आवश्यक असल्यामुळे भरपूर उजेडासाठी ट्यूब्स लावणे आवश्यक राहिल.
२. कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या आवारात रात्रीचे वेळेस पुरेसा प्रकाश ठेवण्यासाठी आवारामध्ये ट्यूब्स व अन्य दिवे लावण्याची तरतूद आवश्यक आहे.
३. ग्रामीण भागात वीजेचा पुरवठा वारंवार खंडीत होतो हे लक्षात घेवून संचालकांनी शाळेमध्ये सुयोग्य पर्यायी व्यवस्था करणे आवश्यक आहे.

संरक्षण कंपण

१. कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या संरक्षणासाठी त्याचप्रमाणे अतिक्रमण होवू नये यासाठी कनिष्ठ महाविद्यालया भोवती संरक्षक भिंत/तार कपाऊंड आवश्यक राहिल. सुरवातीस तार कपाऊंड तरी करावे लागेल व तद्नंतर दोन वर्षांच्या कालावधीमध्ये विटा व सिमेंटची भिंत बांधावी लागेल.
२. कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या दर्शनी भागात लोखंडी प्रवेश द्वार आवश्यक राहिल.

क्रिडांगण - क्रिडा विषयक

१. कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या परिसरामध्ये क्रिडांगणासाठी मोकळी व भव्य जागा उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.
२. विद्यार्थ्यांसाठी वेगवेगळ्या खेळाची मैदाने उदा.- कबड्डी, लंगडी, खो खो, इ. असावीत.
३. क्रिडाविषयीचे शासनाकडून वेळोवेळी ठरविण्यात आलेले निकष संस्थेवर बंधनकारक राहतील व त्या प्रमाणेच सुविधा उपलब्ध करून द्याव्या लागतील.

विद्यार्थ्यांना द्यावयाचे भोजन

१. कनिष्ठ महाविद्यालयातील निवासी विद्यार्थ्यांना सकाळी ६ ते ६.३० वाजता दूध, नाश्ता, ९.०० ते १०.००, सकाळचे जेवण, दुपारी २.३० ते ३.०० वाजता अनिवासी विद्यार्थ्यांसह दुपारचा नाश्ता आणि सायंकाळी ६.०० ते ७.३० वाजता निवासी विद्यार्थ्यांना जेवण देण्यात यावे.
२. स्वयंपाकासाठी, वाढण्यासाठी व जेवणासाठी वापरण्यात येणारी भांडी स्वच्छ राहतील याची दक्षता घेणे आवश्यक राहिल.
३. जेवणात वरण, भात, भाजी, गव्हाची पोळी, ज्वारी बाजरीची भाकरी यांचा समावेश राहिल. राष्ट्रीय सण आणि इतर सणाचे दिवशी जेवणामध्ये एखादा गोड पदार्थ राहिल.
४. जेवण/नाश्ता तयार झाल्यावर संस्थेच्या अधीक्षकाने त्याची चव घेणे आवश्यक असून तशी नोंद दैनंदिन चव रजिस्टरमध्ये घेणे बंधनकारक राहिल.
५. स्वयंपाकाची, वाढण्याची सर्व आवश्यक भांडी व प्रत्येक निवासी विद्यार्थ्यास स्टेनलेस स्टीलचे प्रत्येकी ताट, वाटी, ग्लास व आंघोळीसाठी ५ विद्यार्थ्यांसाठी १ बादली व १ मग इ. पुरविणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
६. जेवणाच्या बाबतीत सविस्तर आदेश शासनाकडून वेळोवेळी देण्यात येतील व त्याप्रमाणे जेवण पुरविणे बंधनकारक राहिल.

निवासी विद्यार्थ्यांना गणवेश व इतर शालेय साहित्य

१. विद्यार्थ्यांना वर्षाच्या सुरुवातीस एक जोडी गणवेश, लोखंडी कॉटस, लोखंडी कपाट, उशी, चादर, ब्लॅकेट इ. सोयी पुरविणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
२. वर्गात अभ्याक्रमानुसार क्रमिक पुस्तके, वहया, बसण्यासाठी पटटया, क्रमाक्रमाने डेस्क बेंचेस इ. आवश्यक शैक्षणिक साहित्य पुरविणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
३. शैक्षणिक धोरणानुसार इतर सर्व साहित्य पुरवणे आवश्यक राहिल.

तपासणी/कर्मचा-यांच्या नेमणुका/अनुदानाची सूत्रे इ.

१. कनिष्ठ महाविद्यालयाची तपासणी करण्यासाठी मा. उच्च न्यायालयाने यापूर्वी वेळोवेळी दिलेल्या आदेशाचे पालन करुन राज्य शासनाच्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती विभागाच्या आणि शैक्षणिक बाबीसाठी शिक्षण विभागाचे अधिकारी संस्थेची तपासणी करतील.
२. संस्थेच्या तपासणीमध्ये उणिवा, दोष, आर्थिक अनियमितता इत्यादि बाबी आढळून आल्यास संस्थेविरुद्ध अनियमिततेचे स्वरुप लक्षात घेऊन नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल.
३. संस्थेस नियमाप्रमाणे आवश्यक असणारे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांच्या नेमणुका राज्य शासनाकडून विहित करावयाच्या प्रचलित नियमानुसार करण्यात याव्यात.
४. कनिष्ठ महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण राहणार नाही यासाठी इ. ११ ली त झालेले प्रवेशित विद्यार्थी जास्तीत जास्त संख्येने इ. १२ वी पर्यंत शिक्षण घेतील याबाबत संस्थेने काळजी घ्यावी.
५. राज्य शासनाने ठरविल्यानुसार पहिल्या वर्षी रु. ५०,०००/- लाक्षणिक अनुदान देय होईल व त्यापुढील वर्षापासून गुणवत्तेच्या आधारे नियमित अनुदान देय होईल. अनुदान रोखणे किंवा त्यामध्ये कपात करणे याबाबत शासनास अधिकार रहातील.

परिशिष्ट - " ४ "

कनिष्ठ महाविद्यालय सुरु करण्यासाठी जमिनीचा शालेय तसेच निवासी इमारतीबाबतचा तपशील

अ.क्र.	बाब	कालावधी
१	२	
१	कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी जमीन किमान २ एकर	२ वर्षे
२	<p>शालेय इमारत स्वतःची व भाड्याची अ.) शालेय खोली - $२० \times २० = ४००$ चौ. फुट ब.) मुख्याध्यापक खोली - $१० \times १५ = १५०$ चौ.फूट क.) कार्यालय - $१० \times १२ = १२०$ चौ.फूट ड) $२० \times २० = ४००$ चौ. फुटाच्या तीन शालेय खोल्या. इ) लायब्ररी / बहुउद्देशीय कक्ष २०×२० फ)प्रयोगशाळा - $१५ \times २० = ३००$ चौ.फूट त)क्रिडांगण-प्रति विद्यार्थी किमान १० चौ. फूट थ)इमारत बांधकामानंतर प्रत्येक वर्गात डेस्क,बेंचेस, फळा, टेबल, खुर्ची,मुख्याध्यापक व कार्यालयात आवश्यक फर्निचर द)शाळेच्या सभोवताल कंपाऊंड व लोखंडी गेट आश्यक. ध) कनिष्ठ महाविद्यालयाचे स्वतंत्र ग्रंथालय, किमान २ लोखंडी कपाटे, संदर्भ ग्रंथ, कथा, कादंब-या ,नाटक, काव्यसंग्रह, ललित वाड.मय इ. न)सुसज्ज प्रयोगशाळा, विज्ञान विषयक सर्व विषयाबाबत साधने, प्रयोगशाळेतील फर्निचर इत्यादी. प)विद्यार्थ्यांना आंथरुण, पांघरुण पुरेशी व्यवस्था</p>	<p>मंजूरी मिळाल्यानंतर शाळा सुरु होण्यापूर्वी मंजूरी मिळाल्यानंतर शाळा सुरु होण्यापूर्वी मंजूरी मिळाल्यानंतर दुस-या वर्षी इ.१२ वीचा वर्ग विकसित होई पर्यंत प्रत्येक वर्षी या प्रमाणे. किमान दुस-या वर्षी पहिल्या वर्षी पहिल्या वर्षी पहिल्या वर्षी पहिल्या वर्षी पहिल्या वर्षी पहिल्या वर्षी</p>

	<p>भ)अवांतर वाचनाकरिता पुरेशी पुस्तके म)नकाशे, तक्ते, प्रतिकृती, गणित विज्ञान साहित्य इ. शाळा सुरु होताना द्यावे लागेल.</p>	<p>पहिल्या वर्षी पहिल्या वर्षी</p>
३	<p>निवासी इमारत अ) निवासी मुलामुलांसाठी स्वतंत्र खोल्या ५०० चौ. फुट एकूण ३ खोल्या १६० चौ. फुट एकूण ३ खोल्या ब) स्वयंपाक गृह- १ - २० X १५ चौ.फूट क) कोठीगृह -१ - २० X १५ चौ.फूट ड) स्वच्छतागृह / प्रसाधनगृह ३ X ४ चौ. फुट एकूण १२ इ) स्नानगृह ४ X ४ चौ. फूट. एकूण १२ फ)इमारत</p>	<p>- पहिल्या वर्षी शाळा सुरु होण्यापूर्वी मुलांसाठी ५०० चौ. फु. ची एक खोली व मुलींसाठी १६० चौ. फु. ची एक खोली भाड्याची अथवा संस्थेच्या मालकीची . - दुस-या वर्षी संस्थेच्या मालकीची ५०० चौ.फु. मुलांसाठी व १६० चौ. फु. मुलींसाठी स्वतंत्र प्रत्येकी १ खोली. - तिस-या वर्षी संस्थेच्या मालकीची ५०० चौ.फु. मुलांसाठी व १६० चौ. फु. मुलींसाठी स्वतंत्र प्रत्येकी १ खोली. - पहिल्या वर्षी कनिष्ठ महाविद्यालय सुरु होण्यापूर्वी - पहिल्या वर्षी कनिष्ठ महाविद्यालय सुरु होण्यापूर्वी - पहिल्या वर्षी प्रत्येकी २ मुलामुलींसाठी स्वतंत्र शाळा सुरु होण्यापूर्वी - दुस-या वर्षी प्रत्येकी २ मुलामुलींसाठी स्वतंत्र - तिस-या वर्षी प्रत्येकी २ मुलामुलींसाठी - पहिल्या वर्षी प्रत्येकी २ मुलामुलींसाठी स्वतंत्र शाळा सुरु होण्यापूर्वी -दुस-या वर्षी प्रत्येकी २ मुलामुलींसाठी स्वतंत्र -तिस-या वर्षी प्रत्येकी २ मुलामुलींसाठी स्वतंत्र</p>

टिप :- वरील सर्व मुलभूत सुविधा संस्थेच्या मालकीच्या जागेवर दुस-या वर्षी ३ एकर क्षेत्रावर परिपूर्णपणे विकसित करणे आवश्यक आहे.

परिशिष्ट - " ५ "
अर्जासोबत जोडावयाच्या साक्षांकित कागदपत्रांची यादी

अ.क्र.	कागदपत्रे
१	२
१	सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम १९५० अन्वये नोंदणी झाल्याची प्रत
२	संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० अन्वये नोंदणी झालेबाबत प्रमाणपत्राची प्रत
३	संस्थेच्या लिखित घटनेची धर्मादाय आयुक्त यांनी मान्य केलेली प्रत
४	रु.५०००/- अनामत रक्कम चलनाने कोषागारात भरल्याची प्रत (यापूर्वी अनामत रक्कम भरली असल्यास त्याची प्रत).
५	संस्थेचे बँक खात्यात रु. ३.०० लक्ष जमा असल्याबाबत बँकेच्या शाखाधिका-यांच्या पत्राची प्रत.
६	सन २००५-०६ व २००६-०७ वर्षातील सनदी लेखापालांनी संस्थेच्या केलेल्या लेखा परिक्षणाचे अहवाल.
७	संस्थेच्या पदाधिकारी व कार्यकारिणीतील सदस्य यांची नावे, पूर्ण पत्ते, व्यवसाय, जात इत्यादि बाबींची माहिती.(परिशिष्ट ६)
८	संस्थेच्या इतर उपक्रमांची माहिती (परिशिष्ट-७) तसेच त्यासंदर्भात सदर उपक्रमाच्या कामकाजाच्या बाबतीत झालेली दंडात्मक कार्यवाही , कामाच्या बाबतीत निकृष्ट व उत्कृष्ट श्रे, प्रतवारी इ.ची माहिती द्यावी
९	यापूर्वी संस्थेच्या अंतर्गत कनिष्ठ महाविद्यालय मंजूरी संदर्भात न्यायालयाने काही निर्णय दिलेला असल्यास त्याबाबत याचिका क्रमांक, दिनांक व निर्णयाची प्रत.
१०	संस्थेतील कोणत्याही पदाधिका-यास व कार्यकारिणी मंडळातील सदस्यास भारतीय दंड संहितेतील तरतुदीनुसार गुन्ह्याबाबत शिक्षा झालेली असल्यास त्याबाबतचा तपशील.
११	संस्थेची स्वतःची जागा/जमीन असल्यास ७/१२ चा उतारा.
१२	संस्थेची स्वतःची इमारत असल्यास, मालमत्तेबाबत उतारा.
१३	इमारत भाड्याची असल्यास, मालकाचे भाडे करारपत्र
१४	संस्थेकडे उपलब्ध असलेल्या पायाभूत सोईसुविधांची माहिती व त्यासंबंधातील कागदपत्रे (पहा परिशिष्ट २, ३ व, ४)
१५	शासनाने ठरवून दिलेले नियम बंधनकारक असतील याबाबत संस्था प्रमुखांचे २०/- रुपयाच्या स्टॅम्प पेपरवर करारनामा.(पहा परिशिष्ट ८)
१६	कोणत्या दोन शाखा सुरु करावयाच्या आहेत, त्याबाबत रु. २० /- च्या स्टॅम्प पेपरवर शपथपत्र.

परिशिष्ट " ६ "
स्वयंसेवी संस्थेच्या पदाधिका-यांबाबत माहिती

अ.क्र.	पदाधिकारी/हुद्दा	नांव व पूर्ण पत्ता (पीनकोड व दूरध्वनी क्रमांकासह)	वय	शिक्षण	जात	व्यवसाय
१	२	३	४	५	६	७
१	अध्यक्ष					
२	उपाध्यक्ष					
३	सचिव					
४	कोषाध्यक्ष					
५	सदस्य					
६	सदस्य					
७	सदस्य					
८	सदस्य					
९	सदस्य					
१०	सदस्य					
११	सदस्य					

ठिकाण

शिक्का

दिनांक

परिशिष्ट - ७

संस्थेमार्फत सुरु असलेल्या इतर उपक्रमाबाबत माहिती.

उदा.- केंद्र / राज्य शासनाच्या, समाजकल्याण, महिला व बाल कल्याण, आदिवासी कल्याण, अपंग कल्याण वा इतर क्षेत्रातील विना अनुदानित/अनुदानित प्रकल्पाबाबत माहिती द्यावी. प्रत्येक उपक्रमाच्या बाबतीत स्वतंत्र प्रपत्र जोडावे.

अ.क्र.	उपक्रम	माहिती
१	२	३
१	उपक्रमाचे नाव	
२	उपक्रमांचा पत्ता	
३	केंद्र शासन /राज्य शासन/स्वयंसेवी संस्था/महिला बाल कल्याण संस्था यांचेकडून मदत घेतली आहे काय ?	
४	उपक्रमाची थोडक्यात माहिती	
५	उपक्रमाची या पूर्वी गेल्या ३ वर्षात तपासणी /वर्गीकरण /दंड इ. झाले असल्यास त्याची माहिती द्यावी.	

परिशिष्ट " ८ "

२० रुपयाच्या स्टॅम्प पेपरवर करारनामा

२०/- रुपये

करारनामा लिहून देणार:

अध्यक्ष श्री/श्रीमती _____

उपाध्यक्ष श्री/श्रीमती _____

सचिव श्री/श्रीमती _____
(संस्थेने अधिकार दिलेले कोणतेही पदाधिकारी संस्थेच्या ठरावासह)

संस्थेचे नांव व पूर्ण पत्ता _____

करारनामा लिहून देणार :

विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा _____ येणेप्रमाणे करारनामा लिहून देण्यात येतो की,

१. कनिष्ठ महाविद्यालया बाबतचा प्रस्ताव _____ ठिकाणचा असून हे ठिकाण बृहत् आराखड्यात आहे, या प्रस्तावात पान क्र.१ ते _____ पाने असून जोडपत्र _____ ते _____ आहेत. शासनाने आखून दिलेल्या परिशिष्ट १ ते _____ आणि इतर सर्व अटी आणि शर्ती मी / आम्ही वाचलेले असून त्या आम्हास पूर्णतः मान्य आहेत / असा उल्लेख असावा.

२. मान्यता प्राप्त कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना सर्व सोयी सवलती देणे आवश्यक असून त्या दिल्याबद्दल खात्री करण्यासाठी शासनाकडून त्रयस्थ संस्थेमार्फत संस्थेची तपासणी करण्यात येणार असून त्याची श्रेणी निश्चित केल्या जाईल. निश्चित केल्या जावून पुढील मान्यतेबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

३. आमच्या संस्थेने नवीन कनिष्ठ महाविद्यालय सुरु करण्याकरिता विहीत नमुन्यात अर्ज केलेला आहे.
४. अर्जातील, परिशिष्टातील सर्व अटी व शर्ती माझ्या/आमच्या संस्थेस मान्य आहेत.
५. कनिष्ठ महाविद्यालय चालविण्यास शासनाने परवानगी दिल्यास वरील अटी शर्तीनुसार निवासी आश्रमशाळेसाठी सर्व सोयी सुविधा दिलेल्या कालावधीत पूर्ण करण्याची हमी या करारपत्रकानुसार देण्यात येत आहे.
६. भविष्यात वेळोवेळी कनिष्ठ महाविद्यालयाबाबत शासन ज्या नवीन अटी व शर्ती वा निकष लागू करेल त्या अनुषंगाने कार्यवाही करणे आमच्या संस्थेवर बंधनकारक राहील.
७. शासनाकडून कनिष्ठ महाविद्यालयाकरिता जे अनुदान सूत्र निश्चित राहील त्या दराने काही कारणाने अनुदान न मिळाल्यास संस्था स्वतः खर्च करण्याचे मान्य करीत आहे.
८. कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्रवेशार्थी आणि कनिष्ठ महाविद्यालयाचा गुणात्मक दर्जा सातत्याने उत्कृष्ट श्रेणीचा राहील याबाबत या करारपत्राद्वारे हमी देण्यात येत आहे.
९. मी / आम्ही सर्व माहिती , सूचना , अटी व शर्ती काळजीपूर्वक वाचलेल्या असून त्यानुसारच अर्ज भरलेला आहे.

ठिकाण :-

दिनांक :-

करारपत्र लिहून देणार	करारपत्र लिहून घेणार	साक्षीदार
सही	सही	सही
शिक्का	शिक्का	नांव
नांव	नांव	पत्ता
पत्ता	पत्ता	

परिशिष्ट " ९ "

प्रतिज्ञापत्र

मी / आम्ही खाली सहया करणार श्री./श्रीमती _____

अध्यक्ष/

उपाध्यक्ष / सचिव / कार्याध्यक्ष म्हणून _____

या संस्थेत पदाधिकारी आहे /आहोत. मी / आम्ही प्रतिज्ञापत्र लिहून देतो की, वर दिलेली सर्व माहिती खरी असून सोबत जोडलेली कागदपत्रे चुकीची किंवा खोटी आढळून आल्यास मी / आम्ही कायदेशीर कार्यवाहीस पात्र राहीन / राहू. तसेच मंजूर आश्रमशाळेची मान्यता रद्द होईल याची जाणीव आहे. त्याचप्रमाणे देण्यात आलेले अनुदान पूर्णपणे परत करण्याचे बंधन माझ्यावर / आमच्यावर राहील याची मला / आम्हाला जाणीव आहे.

संस्थेच्या पदाधिका-यांची सही व शिक्का

ठिकाण :-

दिनांक :-

परिशिष्ट १०

प्रतिज्ञापत्र

मी / आम्ही खाली सहया करणार श्री./श्रीमती _____

अध्यक्ष/

उपाध्यक्ष / सचिव / कार्याध्यक्ष म्हणून _____

या संस्थेत पदाधिकारी आहे /आहोत. मी / आम्ही प्रतिज्ञापत्र लिहून देतो की, आमच्या संस्थेला

व या शाखेसाठी इयत्ता ११ वी व इयत्ता १२ वी च्या वर्गाची प्रत्येक एक

तुकडी सुरु करण्यास परवानगी देण्यात यावी. या व्यतिरिक्त अन्य शाखा अथवा जादा तुकडी सुरु

केल्याचे आढळून आल्यास मी / आम्ही कायदेशीर कार्यवाहीस पात्र राहीन / राहू. तसेच मंजूर

आश्रमशाळेची मान्यता रद्द होईल याची जाणीव आहे. त्याचप्रमाणे देण्यात आलेले अनुदान पूर्णपणे परत

करण्याचे बंधन माझ्यावर / आमच्यावर राहील याची आम्ही हमी देत आहोत.

संस्थेच्या पदाधिका-यांचे नांव, सही व शिक्का

ठिकाण :-

दिनांक :-

(टिप :- रुपये २० च्या स्टॅम्प पेपरवर देण्यात यावे)
